

Demonstrace nestačí, volby nepomůžou: své zájmy musíme bránit sami — na pracovištích

Skřípeme zuby. Potom, co nás firmy v roce 2009 propouštěly a zmrazovaly nám mzdy, nás od roku 2010 ždímuly vládní opatření. Skřípeme zuby a říkáme si, že se něco musí udělat. Dnes to vypadá, že se něco opravdu děje: desetitisíce lidí, emoce, halasné projevy. Pokud ale chceme bránit naše sociální podmínky, potřebujeme něco víc: chladnou hlavu a účinnější zbraně.

A také se nesmíme bát vidět věci realisticky. Je třeba si přiznat: jako pracující nejsme odpovědní za hospodářskou politiku státu, za jeho dluhy ani za zisky zaměstnavatelů. My společnost ani ekonomiku neřídíme – to je výsada státu a firem.

Odpovědní jsme jen za své vlastní zájmy

Tam jsou oni, tady my. Takové je rozdělení pozic. Oni se podle toho chovají: stát nezajímá, jak se vyrovnáme s reformami, a firmy netrápí, co pro nás znamená práce přes agentury. Řídí se jen vlastními zájmy – **a čím dřív si z nich vezmeme příklad my, tím lépe.**

Zapomeňme přitom na to, že bychom je o svých požadavcích mohli (nebo měli) přesvědčit odbornějšími argumenty, přesnějšími čísly nebo objektivnějšími expertízami. Když má každá ze stran protichůdné zájmy, o výsledku sporu rozhoduje to, která z nich dokáže tu druhou zahnat do kouta.

(Jen) demonstrace nestačí

A řekněme to hned zkraje: žádná demonstrace, ani tak velká, jako je dnešní, sama o sobě vládu k ničemu nedonutí. Nejspíš to zrovna dnes zní jako rouhání, ale vzpomeňme si: v září 2010 protestovalo v Praze proti úsporným opatřením 40

tisíc lidí, loni v červnu bylo právě tady na Václaváku přes 50 tisíc demonstrantů.

Lekla se někdy vláda hlasu náměstí, jak nám to slibovaly odbory? Ani jednou. Poučení je tak pro nás dvojí. Zprv, **během skoro dvou let trvajících protestů si vláda prosadila v zásadě vše, co chtěla.** Zadruhé, **(samotné) manifestace reformy nezastavily a ani nezastaví.**

Nemohou být tedy řešením předčasné volby? Nemohli bychom prostě doufat, že se o naše zájmy postarají „lepší“ politici?

U volebních uren vyhrát nemůžeme

Po všech korupčních skandálech je to paradoxní, ale leckdo v to pořád doufá. Měli bychom ale zůstat nohama na zemi. Pomohlo by nám snad, kdyby protidělnické reformy zaváděli politici s „čistýma rukama“? Navíc, každá vláda bude z našeho úhlu pohledu vždy „zkorumpovaná“ – **každá vláda bude totiž vždy víc vycházet vstříc tomu, co požaduje kapitál a firmy, než našim potřebám.** Platí to i pro případnou vládu sociální demokracie, k níž vzhlíží s nadějí většina organizátorů dnešní manifestace.

Nakonec, připomeňme si: Byla to sociálnědemokratická vláda, kdo poprvé výrazně zvýšil DPH (rok 2004) a odsouhlasil zvýšení věku odchodu do důchodu (2006). A slyšel někdo, že by za poslední dva roky ČSSD slíbila, že reformy, proti nimž demonstrujeme, zruší? Ani jednou. A i kdyby... byl to Sobotka, kdo jako ministr financí začal v roce 2003 provádět reformy, které nesly Kalouskův rukopis, i když před volbami sliboval něco úplně jiného.

OK, u volebních uren věci nezměníme a demonstrace nestačí: co nám teda zbývá?

★ **Silní můžeme být tam, kde nás stát i firmy potřebují: na pracovištích**

Právě tam produkujeme zisky pro firmy i stát a tam zajišťujeme chod společnosti – a právě proto si pracoviště můžeme vzít za rukojmí. Přijde-li na to, nechají nás udemonstrovat se, **stávky je ale bolí mnohem víc**. Mnohem víc.

★ **Silácká slova nás nezachrání**

„Ukázali jsme, že pohár naší trpělivosti přetekl.“ „Ať to vláda vezme jako varování.“ „Příště se můžeme ozvat hlasitěji.“ Kolikrát jsme to slyšeli po některé „celonárodní protestní stávce“? (A kolikrát to uslyšíme dnes?) Bylo jich několik a žádná se ničeho nedomohla. Aby totiž mohla, **musíme mít dost soudnosti na to přiznat si: cílem stávky není varovat, ale způsobit co největší škody. Jen těch se stát a firmy leknou**. Nekonečná varování nefungují jako zbraň o nic víc než divadelní odborové odchody z jednání tripartity. Kapitalismus už je takový, platí v něm síla – a oni se s námi taky nemažou.

★ **Bude nás to leccos stát**

Budme féroví: Chceme-li bránit vlastní kůži proti těm, kdo ji z nás chtějí stáhnout, výsledek nebude nikdy jistý. Vždy bude záležet na tom, kolik do boje vložíme odvahy, kolektivní inteligence, třídní solidarity, energie a **sebe-organizace**. A vlastního rozumu: když nám odboroví šéfové budou zase doporučovat, ať pro stávku na svých pracovištích neagituje (ano, před „celonárodní stávkou“ v prosinci 2010 to ve svém metodickém pokynu opravdu psali!), nepovažujme to za dobrý nápad. A berme to jako poučení: organizaci boje musíme mít ve svých rukou.

★ **Zkusme se zahojit ze zisků firem**

Dnes je lákavé volat po „generální stávce proti reformám“. Kdyby to bylo tak jednoduché! Připomeňme si realitu: spousta reforem už dávno platí; viděli jsme, že odborové „generální stávky“ byly jen ventilem na upuštění naší naštvanosti – dny, týdny, měsíce po takovém gestu bylo vše stejné jako před ním; „generální stávka“ nám dává iluzi, že jsme silní, protože se v ní naoko ztratí to, že jsme na našich jednotlivých pracovištích slabí. Musíme na to jinak: **Předně musíme být silní na našich konkrétních pracovištích**, v továrnách, supermarketech, na poště, ve skladech, na úřadech, ve školách, nemocnicích.

Leckde máme šanci vzít si to, co nám vzaly reformy, zpátky skrze mzdové požadavky. Zdražili jste nám životní náklady? Vezmeme si to na mzdách. Firmy vědí, že jsme k tomu nuceni. „Lze očekávat větší tlak na růst mezd ze strany zaměstnanců v důsledku růstu životních nákladů,“ shrnul obavy mnoha firem jeden z kapitánů průmyslu. Jinými slovy – **firmy jsou si vědomy, že máme důvod bojovat za vyšší platy. Měli bychom si ho být vědomi i my**.

Náš protivník, stát a firmy, se s námi nepárou. Naším největším nepřítelem je ale naše vlastní pasivita. Baví se s kolegy, hledat příležitosti, jak se bránit zhoršování pracovních podmínek a zavádění agenturní práce, hledat mosty, jak se nenechat zaměstnavateli rozdělovat. Organizovat se, zajímat se o to, co se děje ve „vedlejších“ podniku či škole – to vše má smysl. „Velký boj“ nevznikne nikdy sám od sebe.

Neházejme flintu do žita, nespolehejme na volby, manifestace ani odbory. A nebojme se toho, že to vládě i firmám můžeme bojem, který budeme organizovat my sami, vrátit!